

Informe sobre impacte de gènere del Projecte de decret pel qual s'estableix i regula la xarxa d'escoles infantils públiques, i dels serveis per a l'educació de la primera infància de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i es crea l'Institut per a l'Educació de la Primera Infància

Com a conseqüència de les actuacions internacional i comunitària per a la promoció de la igualtat entre dones i homes en tots els àmbits de la vida econòmica, social, política, laboral, civil, etc., es va aprovar la Llei 30/2003, de 13 d'octubre, que inclou dins el procés d'elaboració de les normes procedents del Govern de la Nació una valoració sobre l'impacte de gènere amb l'objectiu d'incorporar la perspectiva de gènere a totes les polítiques i analitzar-ne les conseqüències per a les dones i els homes, i d'aquesta manera millorar la qualitat i la eficàcia de les polítiques comunitàries.

En l'àmbit autonòmic, l'article 7 g de la Llei 12/2006, de 20 de setembre, per a la dona, estableix que en els projectes de llei presentats al Parlament de les Illes Balears i en totes les normatives dictades per les distintes administracions, s'hi ha d'adjuntar un informe sobre l'impacte de gènere, elaborat per l'Institut Balear de la Dona. La Llei inclou dins el procediment d'elaboració de les normatives autonòmiques, que regula la Llei 4/2001, de 14 de març, del Govern de les Illes Balears, l'obligació que tots els projectes vagin acompanyats d'un informe d'impacte de gènere per ser aprovats.

Assumpte: Informe d'impacte de gènere del projecte de decret.../2008----, pel qual s'estableix i regula la xarxa d'escoles infantils públiques, i dels serveis per a l'educació de la primera infància de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i es crea l'Institut per a l'Educació de la Primera Infància

1. Revisió del llenguatge emprat per la proposta normativa

Pel que fa a la utilització del llenguatge, seguint les indicacions de la UNESCO (Resolucions 14.1 de 1987 i 109 de 1989), del Consell d'Europa (Recomanació núm. R(90) 4 de 1990), de la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva entre dones i homes, i la Llei 12/2006, de 20 de setembre, per a la dona —article 39 sobre l'ús no sexista del llenguatge i a la utilització de termes que no suposin una

discriminació per raó de gènere i vulnerin el principi d'igualtat d'oportunitats—, caldria modificar el següent:

- a) En el Preàmbul del Decret: on diu “dels fills...” ha de dir “dels fills i de les filles...”
- b) En el Preàmbul del Decret: on diu “als seus fills...” ha de dir “als seus fills i a les seves filles...”
- c) En el Preàmbul del Decret: on diu “dels docents” ha de dir “del personal docent”
- d) En l'article 3 i 4 del Decret: on diu “el seu fill escolaritzat” ha de dir “el seu fill o la seva filla escolaritzada”
- e) En l'article 5 del Decret: on diu “els seus fills...” ha de dir “els seus fills o les seves filles...”
- f) En l'article 12.d) del Decret: on diu “fills” ha de dir “fills o filles”
- g) En tot l'articulat del Decret: on diu “el director de l'Institut” ha de dir “el director o directora de l'Institut”
- h) En tot l'articulat del Decret: on diu “membres” ha de dir “persones membre”
- i) En l'article 20.1.j) del Decret: on diu “instructor” ha de dir “persona instructora”
- j) En l'article 21 del Decret: on diu “representant” ha de dir “persona en representació” i on diu “professionals qualificats” ha de dir “persones professionals qualificades”
- k) En l'article 22 del Decret: on diu “professionals docent” ha de dir “personal professional docent” i on diu “professionals” ha de dir “personal professional”
- l) En l'article 23 i 24 del Decret: on diu “d'experts” ha de dir “de personal expert”
- m) En la Disposició addicional tercera: en el punt 2, on diu “docents” ha de dir “personal docent”, en el punt 3, on diu “dos ensenyants” ha de dir “dues persones ensenyants”, en el punt 4, on diu “d'assessors” ha de dir “de personal assessor”, i en el punt 5, on diu “professors” ha de dir “professorat”.

2. Revisió del contingut de la proposta

2.1 Fonaments de dret

a) En els articles 2 i 3 del Tractat de la Comunitat Europea es formalitza el compromís d'integració en l'àmbit europeu de l'anomenada transversalització de gènere, en establir explícitament que “la Comunitat s'ha de fixar l'objectiu d'eliminar les desigualtats entre l'home i la dona i promoure la seva igualtat”, entre les tasques i els objectius de la Comunitat.

b) En la Comunicació de la Comissió al Consell, al Parlament Europeu, al Comitè Econòmic i Social Europeu i al Comitè de les Regions, s'estableix el Pla de treball per a la igualtat entre les dones i els homes 2006-2010, en què es disposa com a principi primordial assolir la igualtat real entre dones i homes en totes les polítiques i totes les accions comunitàries.

c) La Comunicació de la Comissió Europea COM (96) 67 final, de 21 de febrer de 1996, disposa que s'ha d'integrar la igualtat d'oportunitats entre homes i dones en el conjunt de les polítiques i accions comunitàries. Aquesta Comunicació sobre la transversalització implica el compromís de la Unió Europea d'integrar la perspectiva de gènere en el conjunt de les polítiques comunitàries.

d) Els tractats internacionals, especialment el Conveni de les Nacions Unides sobre els drets polítics de la dona, la Convenció sobre l'Eliminació de Totes les Formes de Discriminació contra la Dona i el Conveni Europeu de Drets Humans, constitueixen, a més de ser normes internes de compliment obligat, un canón interpretatiu de primer ordre i constitueixen un valor superior en aquesta matèria.

e) L'article 17.2 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears disposa: "Les administracions públiques, segons la Carta de Drets Social, vetllaran en tot cas perquè les dones i els homes puguin participar plenament en la vida, laboral, social, familiar i política sense discriminació de cap tipus i garantiran que ho facin en igualtat de condicions. A aquests efectes es garantirà la conciliació de la vida familiar i laboral."

f) L'article 2 de la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, disposa el següent:

1. Totes les persones gaudeixen dels drets derivats del principi d'igualtat de tracte i de la prohibició de discriminació per raó de sexe.
2. Les obligacions establertes en aquesta Llei són aplicables a qualsevol persona, física o jurídica, que es trobi o actuï en el territori espanyol, sigui quina sigui la nacionalitat, l'adreça o la residència.

g) La Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere.

2.2 Anàlisi contextual

En aquest Projecte de decret, a causa de la manca d'informació i d'estadístiques desglossades per sexe sobre l'educació dels infants abans dels tres anys, és quasi impossible poder fer una anàlisi i un diagnòstic de la situació que ens permetin elaborar en condicions l'informe d'impacte de gènere.

Segons estudis d'igualtat d'oportunitats, uns dels pilars fonamentals de socialització, des d'edats primerenques, és l'educació, cosa que fa que aquesta sigui una de les estratègies bàsiques per aconseguir un avenç significatiu en la igualtat entre homes i dones.

Per aquesta raó, és fonamental el paper de l'escola que transmet una sèrie de coneixements, valors i actituds a tots els subjectes que la constitueixen, potenciant les habilitats necessàries perquè cada individu les integri en la seva personalitat i es possibiliti un desenvolupament total, una integració responsable i participativa com a membre de la societat, sense fer diferències per raó de sexe.

Des de fa algunes dècades, la major part de les nines s'eduquen com els nins i amb els nins. Aquestes nines reben els mateixos ensenyaments que els seus companys. Però encara avui no efectuen aprenentatges significatius equivalents, ja que la seva posició d'inici i els seus conceptes previs no són iguals.

L'escola mixta fa possible que totes les nines s'eduquin i es titulin, però a través de les pràctiques quotidianes, l'escola, igual que la família i la societat sencera, continuen transmetent els estereotips de la cultura androcèntrica, i els infants van construint el que s'espera segons el seu sexe.

Així, en una educació per la igualtat, cal que ambdós gèneres incorporin les millors característiques de cada un, perquè puguin gaudir en igualtat de condicions a l'accés a les oportunitats i aconseguir una societat més justa i equilibrada.

2.3 Anàlisi sobre la pertinència o no-pertinència

No hem detectat en referència a aquest Projecte de decret pel qual s'estableix i regula la xarxa d'escoles infantils públiques, i dels serveis per a l'educació de la primera infància de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i es crea l'Institut per a l'Educació de la

**Govern
de les Illes Balears**

IBD

Institut de la Dona

Primera Infància que hi hagi cap situació de desigualtat per qüestió de sexe, i consideram que la seva aplicació no produirà efectes diferenciadors sobre les dones i els homes de les Illes Balears.

Palma, 24 de juliol de 2008

 La directora de l'Institut Balear de la Dona

Lila Thomàs Andreu

Informe sobre l'impacte de gènere del projecte de decret pel qual es modifica el Decret 131/2008, de 28 de novembre, pel qual s'estableix i regula la xarxa d'escoles infantils públiques i els serveis per a l'educació de la primera infància de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i es crea l'Institut per l'Educació de la primera infància

En data 19 de novembre de 2018 (RE a l'IBD núm. L51E1146), la directora de l'Institut per a l'Educació de la Primera Infància, va sol·licitar a l'Institut Balear de la Dona l'informe sobre l'impacte de gènere del projecte de decret pel qual es modifica el Decret 131/2008, de 28 de novembre, pel qual s'estableix i regula la xarxa d'escoles infantils públiques i els serveis per a l'educació de la primera infància de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i es crea l'Institut per l'Educació de la primera infància; en virtut d'aquesta sol·licitud s'emet aquest informe, d'acord amb la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

1. Revisió del llenguatge

Pel que fa a la utilització del llenguatge, d'acord amb les indicacions de les resolucions 14.1 de 1987 i 109 de 1989 de la UNESCO; la Recomanació núm. R(90) 4 de 1990 del Consell d'Europa; la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes (article 14.11 sobre la implantació d'un llenguatge no sexista a l'àmbit administratiu com a criteri d'actuació general dels poders públics), i la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, (estableix com a principi general en l'article 3 lletra m) "L'adopció de les mesures necessàries per fer un ús no sexista del llenguatge i, en tot cas, per evitar la invisibilitat de les dones per mitjà del llenguatge") mitjançant un genèric que inclogui els dos sexes, la inclusió de la forma femenina o un altre recurs, encara que es fan les següents recomanacions:

- Es recomana substituir "dels cinc representants" per "de les cinc persones en representació"
- Es recomana substituir "els alumnes" per "l'alumnat"

Cal reflectir la presència de les dones en els texts que es redacten. Per això, en la mesura que sigui possible, cal evitar l'ús del masculí com a genèric, especialment quan es refereix a persones físiques.

El llenguatge té un paper fonamental en la formació de la identitat social de les persones i és l'element que més influeix en la formació del pensament de la societat. Una de les manifestacions més notables de la desigualtat existent entre dones i homes es la invisibilització, l'ocultació de les dones en el llenguatge, així com la seva representació mitjançant imatges sexistes o discriminatòries. Els usos sexistes del llenguatge invisibilitzen les dones i impedeixen veure el que s'amaga darrere les paraules.

2. Revisió del contingut

2.1. Consideracions jurídiques

Entre d'altres:

- α. Convenció sobre l'eliminació de totes las formes de discriminació contra la dona, aprovada por l'Assemblea General de Nacions Unides en desembre de 1979 i ratificada per Espanya.
- β. En els articles 2 i 3 del Tractat de la Comunitat Europea es formalitza el compromís d'integració en l'àmbit europeu de l'anomenada *transversalització de gènere*, en establir explícitament que "la Comunitat s'ha de fixar l'objectiu d'eliminar les desigualtats entre l'home i la dona i promoure'n la igualtat", entre les tasques i els objectius de la Comunitat.
- χ. Els articles 21 i 23 de la Carta de Drets Fonamentals.
- δ. La Comunicació de la Comissió Europea COM (96) 67 final, de 21 de febrer de 1996, disposa que s'ha d'integrar la igualtat d'oportunitats entre homes i dones en el conjunt de les polítiques i les accions comunitàries.
- ε. L'article 14 de la Constitució espanyola assenyala el dret a la igualtat i a la no discriminació per raó de sexe. A més, l'article 9.2 estableix l'obligació dels poders públics de "promoure les condicions per a que la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en que s'integra siguin reals i efectives; remoure els obstacles que impedeixin o dificultin la seva plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social".

φ. La Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.

γ. L'article 17.2 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears disposa:

"Les administracions públiques, segons la Carta de Drets Socials, vetllaran en tot cas perquè les dones i els homes puguin participar plenament en la vida laboral, social, familiar i política sense discriminació de cap tipus, i garantiran que ho facin en igualtat de condicions. A aquests efectes es garantirà la conciliació de la vida familiar i laboral."

η. La Llei 5/2000, de 20 d'abril, de l'Institut Balear de la Dona.

ι. La Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

2.2. Anàlisi contextual

Constitueix l'objecte de la norma que s'està informant modificar el Decret 131/2008, de 28 de novembre, pel qual s'estableix i regula la xarxa d'escoles infantils públiques i els serveis per a l'educació de la primera infància de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i es crea l'Institut per l'Educació de la primera infància.

Amb aquesta modificació es pretén augmentar l'accessibilitat i la qualitat dels serveis de l'educació infantil, així com permetre que també puguin rebre ajuts els infants de les famílies més vulnerables socialment encara que estiguin matriculats en un centre privat. Aquests centres es podran considerar centres col·laboradors de la xarxa pública d'escoles infantils de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears que regula el Decret 131/2008, sempre que subscriguin el conveni corresponent i compleixin els requisits.

2.3. Anàlisi sobre la pertinència o no-pertinència

La Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març per la igualtat efectiva de dones i homes estableix al seu article 1 *"Las mujeres y los hombres son iguales en dignidad humana, e iguales en derechos y deberes. Esta Ley tiene por objeto hacer efectivo el derecho de igualdad de trato y de oportunidades entre mujeres y hombres, en particular mediante la eliminación de la discriminación de la mujer, sea cual fuere su circunstancia o condición, en cualesquiera de los ámbitos de la vida y, singularmente, en las esferas política, civil, laboral, económica, social y cultural para, en el desarrollo de los artículos 9.2 y 14 de la Constitución, alcanzar una sociedad más democrática, más justa y más solidaria"*.

En el seu article 15 recull la transversalitat del principi d'igualtat entre homes i dones: *"Las Administraciones públicas lo integrarán, de forma activa, en la adopción y ejecución de sus disposiciones normativas, en la definición y presupuestación de políticas públicas en todos los ámbitos y en el desarrollo del conjunto de todas sus actividades"*.

Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, en l'article 5, en relació a la perspectiva de gènere i avaluació de l'impacte de gènere, estableix que la perspectiva de gènere s'ha d'incorporar en totes les polítiques dels poders públics de les Illes Balears, i que en el procediment d'elaboració de les lleis i de les disposicions de caràcter general dictades, en el marc de les seves competències, per les administracions públiques de les Illes Balears, s'hi ha d'incorporar un informe d'avaluació d'impacte de gènere.

En l'àmbit de la norma no s'ha detectat l'existència de cap desigualtat per qüestió de gènere, però es considera que la inclusió en la redacció definitiva de la norma de les següents recomanacions pot ajudar al compliment dels objectius de les polítiques d'igualtat

3. Propostes de millora i recomanacions

Sense perjudici d'altres mesures que es considerin oportunes, es recomana que en la redacció de la norma s'introdueixi:

- a) Tenir en compte les recomanacions de l'apartat 1 d'aquest informe pel que fa al llenguatge emprat en la proposta normativa.

Aquest és el criteri de la tècnica que subscriu, sotmès no obstant a qualsevol altre millor fonamentat.

Palma, 30 de novembre de 2018

La tècnica